

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta (HE 22/2024 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Maa- ja metsätalousvaliokunta (MmVM 4/2024 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että uuden eläinlääkintähuoltolain toimeenpanossa sovitetaan entistä paremmin yhteen eläinsuojelun vaatimukset ja eläinlääkintähuollon asiakkaiden tarpeet sekä kunnan eläinlääkärin tehtävään liittyvät haasteet mukaan lukien työn kuormittavuus, työajat ja tehtävän houkuttelevuus. Tämän tavoitteen toteutumista koskeva arvio tulee sisällyttää uutta eläinlääkintähuoltolakia koskevassa eduskunnan vastauksessa (EV 269/2022 vp) tarkoitettuun selvitykseen.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinlääkintähuoltolain (285/2023) 1 §, 2 §:n 1 kohta, 8—10 §, 15 §:n 4 momentti, 17 §:n 3 momentti, 18 §:n 1 ja 4 momentti, 33 §, 37 §:n 1 momentti sekä 38 §:n 3 momentti seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 42/2024 vp

1 §

Lain tarkoitus ja soveltamisala

Tämän lain tarkoituksena on edistää ja ylläpitää eläinten terveyttä ja hyvinvointia sekä kansanterveyttä erityisesti varmistamalla eläinlääkäripalvelujen laatu sekä turvaamalla julkisen vallan toimenpitein yhdenvertaiset, toimivat ja kohtuuhintaiset eläinlääkäripalvelut koko maassa.

Tässä laissa säädetään eläinlääkäripalvelujen järjestämisestä, ohjauksesta ja valvonnasta.

Tässä laissa säädetään lisäksi elintarvikeeturvallisuuden, eläinten terveyden ja eläinten hyvinvoinnin valvonnasta sekä eläintautien vastustamistyöstä kunnissa. Näistä säädetään myös:

- 1) elintarvikelaissa (297/2021);
- 2) eläintautilaissa (76/2021);
- 3) eläimistä saatavista sivutuotteista annetussa laissa (517/2015);
- 4) eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa (693/2023);
- 5) eläinten kuljetuksesta annetussa laissa (1429/2006);
- 6) eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa (387/2014);
- 7) eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa (1069/2021).

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *kotieläimellä* kesyä eläintä, jota ihminen pitää ja hoitaa hyödyn, seuran tai harrastuksen vuoksi, poroa, tarhattua nisäkästä, lintua ja mehiläistä sekä vesiviljelyeläintä, ei kuitenkaan teeteollisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain (497/2013) soveltamisalaan kuuluvaa eläintä tai eläintä, jota pidetään eläinten hyvinvoinnista annetun lain 5 §:n 1 momentin 15 kohdassa tarkoitettussa eläintarhassa;

8 §

Yleisen edun kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut, jotka turvataan tarvittavilta osin julkisen järjestämisvastuun kautta, ovat:

- 1) yleistutkimus ja terveydentilan arviointi eläinten terveyden todentamiseksi;
- 2) kissojen ja koirien tunnistusmerkintä;
- 3) eläinterveyskäynnit, joista säädetään tarttuvista eläintaudeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveyssäännöstö") annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 25 artiklassa, sekä elintarviketuotantoa varten pidettävien eläinten pitopaikoissa tehtävät terveydenhuoltokäynnit ja terveydenhuoltosuunnitelmat;
- 4) rokotus;
- 5) loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet;

Eduskunnan vastaus EV 42/2024 vp

6) suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimenpiteet tai, jos se on toimenpiteen laajuus tai vaativuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista, jatkohoitoon lähettäminen;

7) sarvien ja sarven aiheiden poistaminen naudoilta ja vuohilta;

8) lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito elintarviketuotantoa varten pidettävälle naudoille, sioille, lampaille, vuohille ja poroille;

9) kastratio naudalle, sialle, lampaalle, vuohelle, porolle, koiralle ja kissalle sekä sterilisaatio kissalle;

10) sairaan eläimen kliininen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi, tavanomaisten näytteiden ottaminen ja pikatestaus tai toimittaminen laboratoriotutkimuksiin eläimen sairauden syyn selvittämiseksi sekä tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkotutkimuksiin;

11) sairaalle elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävälle eläimelle tarvittava hoito, jota on mahdollista antaa eläimen pitopaikassa ja johon kuuluu myös nautaeläimen juoksutusmahaleikkaus;

12) perustasoinen ensiapuluonteinen hoito, jota tarvitaan muulle kuin 11 kohdassa tarkoitettulle eläimelle, johon kuuluvat ruoansulatuskanavan ja virtsateiden häiriöiden konservatiivinen hoito, tulehdus- ja kiputilojen hoito, sokin hoito, metabolisten häiriöiden hoito, haavojen ompelu, muu vastaava enintään vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä hoito, tavanomaisimpien pienten kotieläinten luunmurtumien immobilisaatio sekä hoitoon liittyvä välttämätön jatkokäsittely tai lääkehoito ja tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkohoitoon;

13) synnytysapu, johon kuuluvat keisarileikkauksista nautojen, lampaiden, vuohien ja kissojen keisarileikkaus;

14) eläimen lopetus.

9 §

Eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuu

Kunkin järjestäjän järjestämisvastuun laajuus määräytyy alueellisten tarpeiden perusteella ottaen huomioon, mitä tässä pykälässä säädetään.

Järjestäjän tulee järjestää 8 §:n mukaiset palvelut ainakin elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävälle eläimelle. Lisäksi tulee järjestää sellainen eläimen äkillisen ja vakavan sairastumisen, vahingoittumisen tai sairauden vaikeutumisen edellyttämä välitön arviointi ja hoito, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai eläimen merkittävää kärsimystä, sekä eläimen lopetus eläinsuojelullisin perustein (*kiireellinen eläinlääkärintap*).

Muut 8 §:n mukaiset palvelut kuuluvat järjestämisvastuuseen siltä osin kuin niiden järjestäminen on tarpeen kyseisten palvelujen riittävän ja kohtuuhintaisen alueellisen saatavuuden sekä 2 momentissa mainittujen ja muiden järjestäjälle tässä laissa säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaamiseksi.

Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen mitoituksessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien järjestäjän alueella tarjoamat palvelut.

10 §

Eläinlääkäripalvelujen saatavuus

Järjestämisvastuuseen kuuluvien palvelujen tulee olla saatavilla niitä kotieläimiä varten, joiden omistajan tai haltijan asuin- tai kotipaikka on järjestäjän alueella. Eläinten pitopaikassa annettavien eläinlääkäripalvelujen tulee olla saatavilla järjestäjän alueella pidettäviä kotieläimiä varten.

Järjestäjän tulee huolehtia, että järjestämisvastuuseen kuuluvia eläinlääkäripalveluja on saatavilla arkipäivisin ainakin virka-aikaan.

Kiireellinen eläinlääkärintapaus on järjestettävä sitä tarvitsevia eläimiä varten myös virka-ajan ulkopuolella. Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, kiireellistä eläinlääkäripalvelua on annettava kaikille järjestäjän alueella oleville kotieläimille, jollei voida pitää olosuhteisiin nähden kohtuullisena, että eläin viedään saamaan eläinlääkärintapaus järjestämisvastuussa olevan järjestäjän alueelle.

Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen tulee olla saatavilla palveluiden käyttäjien kannalta kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisella etäisyydellä maantieteelliset olosuhteet huomioon ottaen.

Eläinlääkäripalvelut tulee järjestää siten, että eläinlääkäri käy tarvittaessa eläinten pitopaikassa, kun palveluja tuotetaan elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettäville kotieläimille, hevoseläimille sekä sellaisille muille suurikokoisille kotieläimille, joita ei voida ilman merkittävää vaihua kuljettaa eläinlääkäriin vastaanotolle.

15 §

Järjestäjän perimät maksut järjestämisvastuuseen kuuluvista eläinlääkäripalveluista

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 ja 2 momentissa säädetystä maksujen kohtuullisuutta koskevasta vaatimuksesta asettamalla maksujen enimmäismäärät niiden julkiseen järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen osalta, joita pidetään eläinten terveyden ja hyvinvoinnin ja kansanterveyden turvaamisen kannalta keskeisimpinä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan lisäksi säätää maksun tarkistamisesta indeksin muutoksen mukaisesti.

17 §

Muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen järjestäminen

Järjestäjän tuottamiin 9 §:ssä tarkoitettuja palveluja täydentäviin eläinlääkäripalveluihin ei sovelleta, mitä muualla laissa säädetään velvollisuudesta antaa kilpailutilanteessa markkinoilla harjoitettava toiminta osakeyhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi. Poikkeuksen soveltaminen edellyttää kuitenkin, että yhtiöittäjä tapahtuva toiminta on sisältönsä ja mi-

Eduskunnan vastaus EV 42/2024 vp

toituksensa puolesta oikeasuhtaista ottaen huomioon järjestäjän tämän lain mukaiset tehtävät sekä yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien järjestäjän alueella tarjoamat palvelut.

18 §

Yliopistollisen eläinsairaalan tuottamat julkiset eläinlääkäripalvelut

Yliopistollista eläinsairaalaan ylläpitävä Helsingin yliopisto (*yliopisto*) tuottaa 9 §:n mukaisesti järjestäjien järjestämisvastuuseen kuuluvia eläinlääkäripalveluja julkisina eläinlääkäripalveluina siinä laajuudessa kuin eläinlääkäreiden koulutuksen ja eläinlääketieteellisen tutkimuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen vaatii. Palveluja tuotetaan eläinsairaalan julkisten palvelujen toiminta-alueella, johon voi kuulua Uudenmaan ja Päijät-Hämeen maakuntiin kuuluvia alueita. Poiketen siitä, mitä 10 §:ssä ja 13 §:n 2 momentissa säädetään, yliopisto vastaa tuottamiensa palvelujen saatavuudesta ja laadusta.

Yliopiston velvollisuuksiin sen tuottaessa eläinlääkäripalveluja, jotka järjestäjä korvaa, sovelletaan, mitä 8, 10, 11 ja 13 §:ssä säädetään järjestäjän velvollisuuksista.

33 §

Julkisin varoin tuettuja eläinlääkäripalveluja koskeva avoimuus- ja raportointivelvollisuus

Järjestämisvastuuseen kuuluvien julkisin varoin tuettujen eläinlääkäripalvelujen tuottajaan sovelletaan, mitä eräitä yrityksiä koskevasta taloudellisen toiminnan avoimuus- ja tiedonantovelvollisuudesta annetussa laissa (19/2003) säädetään eräiden yritysten velvollisuudesta pitää erillistä kirjanpitoa tai laatia eriyttämislaskelma yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvistä palveluista, erilliskirjanpitoon liittyvästä avoimuusvelvollisuudesta, tietojen säilyttämisestä ja kokoamisesta sekä ministeriön ja muiden viranomaisten tiedonsaanti- ja tiedonanto-oikeuksista.

Järjestäjän tulee koota ja omien tulojensa lisäksi kuvata tiedot palkkioista, joita kunnaneläinlääkärit ovat perineet järjestämisvastuuseen kuuluvista eläinlääkäripalveluista, vähennettyinä palkkioiden hankkimiseen kohdistuvilla kuluilla. Edellä 1 momentissa mainitun lain säännöksiä tiedonsaanti- ja tiedonanto-oikeuksista sovelletaan myös mainittuihin tietoihin.

Tuki järjestämisvastuuseen kuuluviin eläinlääkäripalveluihin raportoidaan Euroopan unionin valtiontukisääntöjen mukaisesti. Järjestäjien tulee toimittaa tukea koskevat tiedot maa- ja metsätalousministeriölle.

37 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2026.

Eduskunnan vastaus EV 42/2024 vp

38 §

Siirtymäsäännökset

Järjestäjän, joka ei tämän lain voimaantullessa peri maksuja vastaanotolla hoidettavien eläinten omistajilta tai haltijoilta, tulee ryhtyä perimään 15 §:n 1 momentissa tarkoitettuja maksuja vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 5.6.2024

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri